

**Невідомий посмертний панегірик Петру Могилі
в рукописі кінця XVII століття**

У доповіді буде представлено інформацію про невідомий посмертний панегірик Петру Могилі, що міститься в рукописному Учительному євангелії кінця XVII століття. Після двох польськомовних панегіриків (Nagrobki. Oysu Piotrowi Mohile Лазаря Барановича та Zalopowionu po pogrzebie Jasnje Przewielebnego O. Piotra Mohily Йосипа Калімона, обидва 1647 р.) і двох більш пізніх кириличних панегіриків Антонія Радивилівського (1656 і 1658 рр.), це п'ятий посмертний панегірик київському митрополиту. Цей невідомий твір написаний церковнослов'янською (та ймовірно виголошений) у Київському братському колегіумі (ця інформація міститься в заголовку), мабуть, 1647 року. На жаль, текст зберігся вельми фрагментарно (в обсязі лише кількох початкових рядків), але, тим не менш, має бути врахований в історії української барокової літератури.

Ключові слова: сторія української літератури, барокова література, посмертний панегірик, церковнослов'янська писемність, Петро Могила.

Світлана МОТРУК

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

**Литовські статuti як джерело правової культури
та кодифікаційних процесів XVI – XIX ст.**

Серед пам'яток писаного права першочергове місце займають Статuti Великого князівства Литовського – зводи законів, створені на основі місцевих литовських, білоруських, українських (у тому числі т. зв. руських) правових норм та відповідної судової практики. Їх джерелами також були положення «Руської Правди», німецьких і польських судебників, певні складові римського права. Упродовж XVI ст. видано три редакції Статутів: 1529 р. (Старий; 13 розділів, 244 артикули (згодом збільшено до 283)), 1566 р. (Волинський; 14 розділів, 367 артикулів), 1588 р. (Новий; 14 розділів, 488 артикулів). Литовські статuti стали підсумком кодифікаційних законотворчих процесів й ініціатив, які об'єднали в єдиній державі всі землі, включаючи українські, юридично закріпили засади суспільного і державного ладу, а також становище станів і соціальних груп. Вони вміщували норми практично всіх галузей права, чого не було в законодавчій практиці інших європейських країн, та проголошували чинність уніфікованих правових норм на теренах ВКЛ. Це були перші в Європі цілком світські зводи законів, які не будувалися на канолах церковного права. Становлячи фактично феодальні конституції, що обстоювали передусім особисті, майнові, політичні права, Статuti, разом із тим, були кодексами станового суспільства, містили прогресивні правові й політичні ідеї епохи Відродження. Укладені вони староруською мовою. Перші два не публікувалися і поширювалися в рукописах, третій видруковано у Вільно в друкарні братів Мамоничів. Статuti були основним зводом законів в українських землях до 1840-х рр. У Київській, Подільській, Волинській губерніях їх дія припинена сенатським указом від 25 червня 1840 р. Згідно з